

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Briefing Paper 6/2015

Komplexní hospodářská a obchodní dohoda mezi EU a Kanadou:
vstup v platnost za dveřmi

–

Duben 2015

Komplexní hospodářská a obchodní dohoda mezi EU a Kanadou: vstup v platnost za dveřmi

–

Kryštof Kruliš

Duben 2015

Executive Summary

- Proces jednání o Komplexní hospodářské a obchodní dohodě mezi EU a Kanadou (*Comprehensive Economic and Trade Agreement, CETA*) byl formálně dokončen na Summitu EU-Kanada 26. září 2014. V současné době probíhá proces vedoucí k ratifikaci.
- Kanada je **11. největší ekonomika světa** (dle nominálního HDP) a na celkově **16. místě** v přepočtu na paritu kupní síly (*Purchasing power parity*). Kanada je pro EU již nyní **12. nejvýznamnějším obchodním partnerem**. Kanadský obchod s EU dosahuje téměř 10 % celkového kanadského zahraničního obchodu a EU je pro Kanadu 2. nejvýznamnější obchodní partner, hned po USA.
- EU je rovněž druhým největším zdrojem zahraničních investic pro Kanadu (celkové investice EU v Kanadě do roku 2012 mají hodnotu 260 miliard EUR). Celkové kanadské investice v EU do roku 2012 přesáhly 142 miliardy EUR.
- Dle odhadů dopadových studií CETA přinese EU dodatečný růst HDP v rozsahu **12 miliard EUR ročně**. CETA přinese téměř úplné vzájemné odstranění cel a celních překážek. Celkem má být **odstraněno 98,6 % cel na straně Kanady a 98,7 % cel na straně EU**. Ve většině případů dojde k odstranění cel již samotným vstupem dohody v platnost. Dohoda rovněž řeší takové otázky jako je vzájemná regulatorní spolupráce či mobilita pracovníků a služeb.
- V oblasti zemědělství jsou z režimu úplného odstranění cel vyňaty některé citlivé produkty. Kanada zároveň souhlasila s ochranou **179 zeměpisných označení původu výrobku**, včetně „Žatecký chmel“ a „České pivo“.
- CETA dále obsahuje moderní generaci institutu řešení sporů na úrovni investor – stát (*investor-state dispute settlement, ISDS*), která přináší navýšení transparentnosti ochrany investic a přinese překonání nedostatků ochrany investic v běžných bilaterálních dohodách.
- CETA je první obchodní dohodou, ve které se Kanada zavázala připustit zahraniční dodavatele do **veřejných zakázek i na úrovni provincií, teritorií a municipalit**, které rozdělují největší objem veřejných prostředků skrze veřejné zakázky. Dodavatelé z EU tak budou mít v Kanadě na této úrovni výhodnější postavení než jejich konkurenti z USA či Mexika.

CETA a její vyjednávání

V loňském roce sjednaná (a dosud neratifikovaná) Komplexní hospodářská a obchodní dohoda mezi EU a Kanadou (*Comprehensive Economic and Trade Agreement, CETA*)¹ je výsledkem mnohaletého vyjednávacího procesu. Jednání o CETA byla oficiálně zahájena 6. května 2009 na summitu EU-Kanada v Praze.

Dle údajů Světové banky za rok 2013 byla **Kanada 11.** největší ekonomikou světa (dle nominálního HDP) s výkonností ekonomiky srovnatelnou s nominálním HDP desáté Indie a na celkově 16. místě v přepočtu na paritu kupní síly (*Purchasing power parity*) s hodnotami blízkými patnáctému Španělsku.

Zdroj: World Bank²

Kanada je pro EU 12. nejvýznamnějším obchodním partnerem. EU je pro Kanadu na 2. místě za USA, když vzájemný obchod představuje téměř 10 % kanadského zahraničního obchodu. Obchod se zbožím mezi Kanadou a EU dosahuje hodnoty 60 miliard EUR ročně.

Kanada je 4. největším zahraničním investorem v EU (celkové kanadské investice v EU do roku 2012 přesáhly 142 miliardy EUR). EU je druhým největším zdrojem zahraničních investic pro Kanadu (celkové investice EU v Kanadě do roku 2012 mají hodnotu 260 miliard EUR).

Zdroj: European Commission³

Kromě významu velikosti ekonomik EU a Kanady, velikosti stávající vzájemné obchodní výměny, významu vzájemných investic a potenciálu pro další rozvoj hospodářských vztahů mají obě strany i řadu dalších motivací k odstranění překážek vzájemného obchodu. Na straně Kanady jde například o snahu diverzifikovat svou exportní orientaci a nezáviset v takovém rozsahu na exportu do USA. Na straně EU může být významné, že po dohodě o zóně volného obchodu s Mexikem se Evropě otevře i druhá přístupová brána na severoamerický kontinent.

Jednání o CETA musela překonat řadu problematických otázek (například v oblasti rybolovu, zemědělské produkce či ve vztahu k otázce rozsahu přístupu k veřejným zakázkám) a byla protahována i v důsledku dalších skutečností. Příkladem může být zavedení vízové povinnosti pro občany ČR (od července 2009 do listopadu 2013) ze strany

¹ Konsolidovaný text CETA v anglickém jazyce (před procesem jeho tzv. právního čištění) je k dispozici na http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/september/tradoc_152806.pdf.

² World Bank. „Data“. Dostupné online na: <http://data.worldbank.org>.

³ European Commission. „Trade – In focus: Comprehensive Trade and Economic Agreement (CETA), Questions and Answers“. Dostupné online na: <http://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/ceta/questions-and-answers>.

Kanady v důsledku vysokého počtu žádostí o azyl či problematika zákazu EU uvaleného na dovoz produktů z tuleňů z důvodu způsobu jejich lovu.⁴

Co vše CETA přináší?

Očekává se, že CETA přinese EU dodatečný růst HDP v rozsahu 12 miliard EUR ročně.⁵

- **Cla:** CETA přinese téměř úplné odstranění cel a celních překážek. Celkem má být odstraněno 98,6 % cel na straně Kanady a 98,7 % cel na straně EU, z čehož 98 % cel bude odstraněno již samotným vstupem dohody v platnost a zbylé cca 1 % má být odstraněno v několika přechodných obdobích (3 a 7 let na clo 15-25 % u lodí a 3, 5 a 7 let na clo 6,1 % u automobilů).⁶
- **Zemědělský sektor:** CETA přinese liberalizaci 92 % celních tarifů v oblasti zemědělské produkce a posílí přístup na kanadský trh zejména v sektoru zpracovaných zemědělských výrobků, sektoru vína a lihovin.⁷ Z režimu úplného odstranění cel jsou vyňaty některé citlivé zemědělské produkty jako mléčné výrobky, kuřecí a krůtí maso, vejce a vaječné produkty; v citlivých zemědělských sektorech bude přístup na trh zároveň omezen i tarifními kvótami.⁸ Kanada souhlasila s ochranou 179 zeměpisných označení původu výrobku (s částečnými výjimkami pro 21 z nich), přičemž z hlediska zeměpisných označení z České republiky jde o „Žatecký chmel“ a „České pivo“.⁹

⁴ Pro rozhodnutí odvolacího panelu Světové obchodní organizace (WTO) v této věci, viz Appellate Body Report, *European Communities & Measures Prohibiting the Importation and Marketing of Seal Products*, WT/DS400/AB/R and WT/DS401/AB/R (22. 5. 2014). Dostupné online na: <http://bit.ly/1E1Dqhk>.

⁵ European Commission. „Trade – In focus: Comprehensive Trade and Economic Agreement (CETA), Questions and Answers“. Dostupné online na: <http://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/ceta/questions-and-answers>, blíže též viz společná dopadová studie EU a Kanady dostupná online na: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2008/october/tradoc_141032.pdf.

⁶ BusinessInfo.cz. „Obchodní dohoda mezi EU a Kanadou (CETA)“. Dostupné online na: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/obchodni-dohoda-mezi-eu-a-kanadou-ceta-61835.html>.

⁷ Ibid.

⁸ Ibid.

⁹ Ibid.

- **Ochrana investic:** CETA obsahuje moderní generaci institutu řešení sporů na úrovni investor – stát (*Investor-state dispute settlement*, ISDS). Česká republika je jednou ze sedmi zemí EU,¹⁰ která má již nyní s Kanadou sjednanu bilaterální dohodu o ochraně investic, včetně institutu ISDS.¹¹ ČR považuje sjednocení standardu ISDS s Kanadou pro všechny členské země EU za přínos a očekává, že CETA pozitivně přispěje k navýšení transparentnosti ochrany investic a přinese překonání nedostatků ochrany investic v běžných bilaterálních dohodách.¹²
- **Veřejné zakázky:** Kanada umožní na základě CETA firmám z EU ucházet se o veřejné zakázky na všech úrovních své federální struktury, vedle úrovně federace i na úrovni provincií, teritorií a municipalit, včetně státních podniků, federálních agentur a jiných substátních entit.¹³ CETA je první obchodní dohodou, ve které se Kanada zavázala vpustit zahraniční dodavatele do veřejných zakázek na všech úrovních kanadského státu, když i zóna volného obchodu mezi Kanadou, Spojenými státy a Mexikem (NAFTA) zakotvuje povinnost otevřít veřejné zakázky pouze na federální úrovni.¹⁴ Provincie disponují největším objemem veřejných prostředků rozdělovaných skrze veřejné zakázky (v roce 2011 šlo přibližně o 7 % HDP Kanady, tedy cca 82 miliardy EUR).¹⁵
- **Regulatorní spolupráce:** CETA navazuje na zásady Světové obchodní organizace (WTO) o odstraňování technických překážek obchodu, posiluje kooperaci mezi standardizačními úřady a zvyšuje transparentnost při tvorbě standardů.¹⁶ Zvláštní protokol CETA zakotvuje mechanismus umožňující vzájemné uznávání deklarácí evropského a kanadského certifikačního subjektu o souladu s příslušnými normami a standardy, což by mohlo vývozcům z EU ušetřit náklady v odhadované roční výši až 2,9 miliardy EUR.¹⁷

¹⁰ Kromě České republiky jde v rámci stávajících členů EU výlučně o země bývalého východního bloku, a to konkrétně Polsko, Maďarsko, Slovensko, Lotyšsko, Rumunsko a Chorvatsko, viz Government of Canada. „*Foreign Investment Promotion and Protection (FIPAs)*“ dostupné online na: <http://www.international.gc.ca/trade-agreements-accords-commerciaux/agr-acc/fipa-apie/index.aspx?lang=eng>.

¹¹ Dohoda mezi ČR a Kanadou o podpoře a ochraně investic, publikovaná ve Sbírce mezinárodních smluv pod č. 8/2012, účinná od 22. 1. 2012 (tato dohoda nahradila předchozí dohodu o ochraně investic podepsanou v roce 1990), dostupná online na: <http://bit.ly/1J2fiiJ>.

¹² BusinessInfo.cz. „*Obchodní dohoda mezi EU a Kanadou (CETA)*“. Dostupné online na: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/obchodni-dohoda-mezi-eu-a-kanadou-ceta-61835.html>.

¹³ Ibid.

¹⁴ KRULIŠ, Kryštof. „Českému exportu se otevře kanadský trh“. *Hospodářské noviny*. 21. 1. 2015. Dostupné online na: <http://amo.blog.ihned.cz/c1-63412960-ceskemu-exportu-se-otevre-kanadsky-trh>.

¹⁵ European Commission. „*Trade – In focus: Comprehensive Trade and Economic Agreement (CETA)*“. Dostupné online na: <http://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/ceta>.

¹⁶ BusinessInfo.cz. „*Obchodní dohoda mezi EU a Kanadou (CETA)*“. Dostupné online na: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/obchodni-dohoda-mezi-eu-a-kanadou-ceta-61835.html>.

¹⁷ Ibid.

- **Mobilita pracovníků a služeb:** CETA prostřednictvím zásad nediskriminace a zákazu kvantitativních omezení otevírá přístup na trh se službami, zjednodušuje pro poskytovatele služeb přístup k uznávání kvalifikace a upravuje i otázku dočasného vysílání zaměstnanců.¹⁸ Pro citlivé oblasti veřejných služeb a technické infrastruktury (jako je školství, vodohospodářství nebo zdravotnictví) jsou zachovány výjimky z přístupu na trh se službami a zachováno je i právo regulace těchto sektorů ve veřejném zájmu.¹⁹

Stávající klíčové komodity vyvážené z ČR do Kanady	Sektory s prioritním potenciálem pro růst exportu z ČR do Kanady
výrobky strojírenského, hutnického a chemického průmyslu (mj. kolejnice, pneumatiky, výrobky ze železa a oceli, obráběcí stroje, části a součásti podvozků kolejových vozidel)	life sciences (farmaceutické výrobky, zdravotnická technika); těžební zařízení a technologie; strojírenství pro dopravní infrastrukturu a zařízení v oblasti ochrany životního prostředí.

Zdroj: BusinessInfo.cz²⁰

Ratifikace CETA

Summit EU-Kanada dne 26. září 2014 přijal prohlášení vítající dokončení vyjednávání CETA. Na tento summit navázal proces tzv. právního čištění smluvního textu a následné vyhotovování překladů. Samotný ratifikační proces bude teprve následovat. Vše může zabrat přibližně dva roky.²¹ V Kanadě lze předpokládat, že CETA bude předložena vládou k ratifikaci federálnímu parlamentu, a to pravděpodobně až po letošních říjnových volbách. Na straně EU může zádrhel v ratifikačním procesu přinést otázka, zda smlouva bude ratifikována jen unijními institucemi, nebo i ve všech 28 parlamentech členských států. Významné v tomto ohledu může být rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie v aktuálně probíhajícím řízení o způsobu ratifikace dohody o volném obchodu se Singapurem, které by mohlo naznačit odpověď i ve vztahu ke způsobu ratifikace CETA.²²

¹⁸ Ibid.

¹⁹ BusinessInfo.cz. „Obchodní dohoda mezi EU a Kanadou (CETA)“. Dostupné online na: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/obchodni-dohoda-mezi-eu-a-kanadou-ceta-61835.html>.

²⁰ Ibid.

²¹ BusinessInfo.cz. „Obchodní dohoda mezi EU a Kanadou (CETA)“. Dostupné online na: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/obchodni-dohoda-mezi-eu-a-kanadou-ceta-61835.html>.

²² KRULIŠ, Kryštof. „Českému exportu se otevře kanadský trh“. *Hospodářské noviny*. 21. 1. 2015. Dostupné online na: <http://amo.blog.ihned.cz/c1-63412960-ceskemu-exportu-se-otevre-kanadsky-trh>.

ASOCIACE PRO MEZINÁRODNÍ OTÁZKY (AMO)

Asociace pro mezinárodní otázky je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Základním posláním AMO je přispívat k hlubšímu porozumění mezinárodnímu dění. Díky svým aktivitám doma i v zahraničí a dlouholeté historii je AMO vnímána jako čelní nezávislá instituce svého druhu v České republice.

K dosažení svých cílů AMO:

- formuluje a vydává studie a analýzy;
- pořádá mezinárodní konference, expertní semináře, kulaté stoly, veřejné diskuse;
- organizuje vzdělávací projekty;
- prezentuje kritické názory a komentáře k aktuálnímu dění pro domácí a zahraniční média;
- vytváří příznivější podmínky pro růst nové generace expertů;
- podporuje zájem o disciplínu mezinárodních vztahů mezi širokou veřejností;
- spolupracuje s řadou dalších domácích i zahraničních institucí.

VÝZKUMNÉ CENTRUM AMO

Výzkumné centrum Asociace pro mezinárodní otázky je předním českým think-tankem, který není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskuzi. Hlavním cílem Výzkumného centra je systematické sledování, analýza a komentování mezinárodního dění se zvláštním zaměřením na zahraniční politiku České republiky.

Výzkumné centrum bylo založeno v říjnu 2003 jako analytický útvar Asociace pro mezinárodní otázky se zaměřením na mezinárodní vztahy a zahraniční, bezpečnostní a obrannou politiku. Jádrem VC AMO je [tým analytiků](#), jejichž prostřednictvím nabízíme odbornou expertízu v hlavních problémech světových regionů a klíčových otázkách současné mezinárodní politiky. Výzkumné centrum zpracovává [vlastní odborné studie](#), analytici poskytují [komentáře](#) k aktuálnímu dění prostřednictvím médií. Dedikovanou platformou pro hodnocení mezinárodní politiky je [blog AMO](#).

www.amo.cz

